

Makale Türü: Araştırma

SÜRDÜRÜLEBİLİR KENT KAVRAMI ÇERÇEVESİNDE BELEDİYELERİN ROLÜ: MEZİTLİ BELEDİYESİ ÖRNEĞİ

¹Cansu DEMİRBAŞ

Özet

İnsanlar yerleşik hayata başlamalarından günümüze dek kentleri şekillendirme ve bu kentleri yöneten kuruluşların varlığını düzenleme çabası içinde olmuşlardır. Kentler insanlık için her zaman etkileyici bir rol üstlenerek sürekli bir cazibe merkezi olma vasfını idame ettirmiştir. Nitekim kentler, dinamik bir yapıya sahip olmakla birlikte sürekli etkileşimin yaşandığı kadim mekânlardır. 19. yüzyıldan sonra sanayileşme ve nüfus artışına bağlı olarak kentleşme hızı giderek artmış, böylece kentler varlığını kazandığı doğaya zarar vermeye başlayarak kent ve çevre sorunlarının ortaya çıkmasına ve yaygınlaşmasına sebebiyet vermiştir. Anılan sorunları çözüme kavuşturmak ve kentleri tekrar kadim yapılarını koruyarak yükselen dünya mekânları olmasını sağlamak amacıyla “sürdürülebilir kent” kavramı gündeme gelmiştir. Söz konusu kavram yaşam kalitesinin artırılması, gelecek kuşakların yaşama hakkının korunması ve sınırlı doğal kaynakların tasarruflu bir şekilde kullanılabilmesi için oluşturulan bir gündem haline gelerek süreç içerisinde mahiyetini derinleştirmiştir. Günümüzde sürdürülebilir kentlerin varlığını tesis etme noktasında bu amacı gerçekleştirebilecek idarelerin başında belediyelerin geldiği kabul görmektedir. Bu çalışma ile sürdürülebilir kent ve belediyeler arasındaki doğal illiyet bağının yerli ve yabancı kaynak taraması yapılarak Mezitli Belediyesi üzerinden incelenmesi ve örneklendirilmesi amaçlanmaktadır.

Anahtar kelimeler: Sürdürülebilir Kent, Yaşam Kalitesi, Sınırlı Kaynaklar, Belediyeler, Mezitli Belediyesi

The Role of Municipalities in The Framework of The Sustainable City Concept: Sample of Mezitli Municipality

Abstract

People have been in an effort to shape cities and regulate the existence of the organizations that manage these cities, since they started settled life. Cities have always played an impressive role for humanity, maintaining their quality of being a permanent attraction. As a matter of fact, although cities have a dynamic structure, they are ancient places where continuous interaction is experienced. After the 19th century, due to industrialization and population growth, the rate of urbanization gradually increased, thus cities started to damage the nature they had gained their existence, causing urban and environmental problems to emerge and become widespread. The concept of "sustainable city" has come to the fore in order to solve the aforementioned problems and to ensure that cities become world places of rise by preserving their ancient structures again. The concept in question has become an agenda created to increase the quality of life, protect the right to live of future generations and use limited natural resources in a more efficient way, deepening its nature in the process. Nowadays, it is accepted that municipalities are the leading administrations that can realize this purpose at the point of establishing the existence of sustainable cities. With this study, it is aimed to examine and exemplify the natural causal link between sustainable cities and municipalities through the Municipality of Mezitli by scanning local and foreign sources.

Keywords: Sustainable City, Quality of Life, Limited Resources, Municipalities, Mezitli Municipality

¹ Yüksek Lisans Öğrencisi, Mersin Üniversitesi, Kamu Yönetimi, demirbasansu.cd@gmail.com, ORCID-ID: 0000-0001-9890-6836

GİRİŞ

İnsanlığın, medeniyet kapsamında bir kültür oluşturması genel olarak yerleşik hayata geçişine bağlanmaktadır. Anılan kültürün oluşması ve bilgi birikiminin sabit bir yerde oluşarak içselleştirilmesi kent olgusunu ortaya çıkarmıştır. Kentler belirli bir toprak parçası üzerinde yoğunlaşan insan nüfusundan ve kırsal kesimin üretim kalıplarından farklı olarak gelişen iş dallarından ibaret olmamakla birlikte ilkçağdan günümüze kadar insan zekâsının, düşüncelerinin ve davranışlarının değişimi ile birlikte yeniden şekillenmiştir. Kentler, birçok farklı kültüre ve farklı fonksiyonlara ortak bir nokta oluşturan sosyal, siyasal ve ekonomik bir organizasyon olarak tanımlanabilir. Sanayi Devrimi ile birlikte kentler önemli toplumsal hareketlilik merkezleri haline gelmiştir. Sanayileşmenin hızlanması ve yaygınlaşması neticesinde üretim ve tüketim ilişkileri önemli düzeyde değişime uğramıştır. Geçmişten günümüze değin kentler kültürel, ekonomik, siyasal ve toplumsal olguları, gelişim ve değişimleri içinde barındırmasından ötürü insanlık için kadim mekân olmuştur. Fakat kentlerin kadim unsurlarından arınarak büyümesine bağlı olarak doğal dengenin bozulması, sınırlı kaynakların plansız kullanılması ve tüketimin hızla artması, gelecek kuşakların yaşam varlığını tehlikeye atacak şekilde kentlerin doğal üretim ve tüketim sınırına ulaşması yeni bir bakış açısını gerekli kılmıştır. Geleceğin yeni kent düzenini oluşturmak ve geleceğin kentlerinde yaşayacak olan insanlara yeni yaşam biçimini aşlamak giderek temel hedef haline gelmiştir. Bu bakış açısı zaman içerisinde “sürdürülebilir kent” kavramı adı altında anlamlandırılmaya çalışılmıştır. Sürdürülebilir kentlerde yaşayan insanların yaşama şekli, üretme ve tüketme alışkanlıklarını değiştirdiği kadar devletin, merkezi yönetim ve yerel yönetimlerin işleyişini de kayda değer dönüşüme tabi tutmuştur. Kentsel alanlarda belediyeler, merkezi yönetimin etkin bir şekilde sunamayacağı hizmetleri ifa etmek için kilit bir rol üstlenmiştir. Sınırlı bir alan kapsamında mahalli müşterek nitelikli hizmetleri sunma noktasında belediyelerin sorumlu olmaları kamusal hizmetlerde etkinliği ve verimliliği de tesis etmeyi olanaklı kılmıştır. Böylece güncel gelişmeleri, hızlı akış içerisinde bürokrasinin hantallığına takılmadan yürütebilecek potansiyele sahip olmuşlardır. Nitekim belediyeler sürdürülebilir kent kavramına sonuç odaklı yaklaşarak aldığı tedbir ve uyguladığı politikalarla sanayi devrimi ile oluşan modern kentin çevre üzerinde yarattığı tahribatı en aza indirebilmeyi hedeflemiştir. Modern kentin sunduğu imkânları dışlamadan çevreye duyarlı ve doğal kaynakların israfını ve tahribatını önleyen bir kent modeli tasarlanmıştır. Son dönemde sürdürülebilir kent modelini uygulayan çok sayıda kent ve belediye bulunmaktadır. Bu kent ve belediyeler sürdürülebilirlik kavramını benimseyerek çevreyi özne bir statüye ulaştırma ve vatandaşların nezdinde de bu kavramı içselleştirme yönünde adımlar atmaktadır. Söz konusu belediyeler, hizmet sunduğu sınırlar içerisinde yaşayan vatandaşlara kaliteli ve geleceğe dönük hizmetler sunmakla birlikte bu hizmetlerin geri dönüşü olarak katılımcı, çevreyi ve doğal kaynakları koruyan bir kitle oluşturma hedefini de esas almaktadır.

Anılan bu gelişmeler kapsamında sürdürülebilir hedefleri gerçekleştirmek için çalışmalar yapan Mezitli Belediyesi bu çalışmanın örnek olayı olarak ele alınmıştır. Söz konusu belediyenin stratejik dokümanlarında yer alan misyon ve vizyonu ilçe mülki sınırları kapsamında yaşayan vatandaşların hayat

kalitesini yükseltmek, sürdürülebilir, mutlu ve saygın bir kent olabilmek şeklinde tanımlanmıştır. Bu çalışmada öncelikle sürdürülebilir kent kavramı ve belediyelerle arasındaki yönetsel bağ açıklanarak; belediyeler özelinde yerel yönetimlerin uluslararası belgelerde nasıl ele alındığı analiz edilerek sürdürülebilir kent olma yolunda izlediği politika ve uygulamalarıyla Mezitli Belediyesi örneği incelenecektir.

1. SÜRDÜRÜLEBİLİR KENT KAVRAMI VE İLKELERİ

Günümüzde dünya nüfusunun yaklaşık yarısı kentsel alanlarda yaşamakta ve bu oranın 2050'ye kadar üçte ikiye çıkması öngörülmektedir. Avrupa'daki nüfusun yaklaşık %73'ü şehirlerde yaşamaktadır (Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, 2021). Türkiye'de 2019 yılında %92,8 olan il ve ilçe merkezlerinde yaşayanların oranı, 2020 yılında %93 oldu (TÜİK, 2021). Günden güne nüfus sayısındaki bu hızlı artış, sanayinin gelişim hızı ile birleşerek ortaya birtakım çevresel sorunlar çıkarmaktadır. Ortaya çıkan çevresel sorunlar biyolojik dengenin bozulmasına, üretim ve tüketim kapasitesinin üstüne çıkılması ile kaynakların aşırı kullanılmasına sebep olmaktadır. Dünya nüfusunun kentlerde yoğunlaşması ile birlikte üretimden ziyade tüketime dayalı toplumlar gün geçtikçe çoğalmakta ve doğal kaynakların israfı ve çevre tahribatı her geçen gün artmaktadır. Çok eskiden beri toplumların sosyal ve kültürel etkileşiminin en yoğun olduğu mekân olan kentler her dönemde popüler olma özelliğini korumuş olsa da günümüzde kentler yarattığı sorunlarla önemli bir tehdit haline dönüşmektedir. Günümüz kentlerin hâkim dengesizlikleri ve kötülükleri ancak ekosistemin daha büyük ve kapsayıcı doğal süreçler içerisinde inşa edilmesi ile aşılabilir (Yanarella ve Levine, 1992: 306). Bu farkındalık neticesinde ise kentler yeniden biçimlendirilmeye başlanmıştır. Kaygıyı ve tehdidi yok etmek için yeni oluşumlar, yeni teknikler ve yeniliklere uygun insan davranışları yeşertilmeye çalışılmaktadır. Bu yeniliklerden biri sürdürülebilirlik kavramının kent yönetimleri üzerinde uygulanmasıdır. Özmehmet'e göre sürdürülebilirlik, *"yaşam kalitesinden taviz vermeden, tüketim toplumu değerlerini reddederek, dayanışmayı, toplumsal sorumlulukları, ekonomik gelişmeyi ve çevre yönetimini hedefleyen bir olgu olarak yansımaları bulmuştur."* (aktaran Erdinç, 2016: 5). Keleş'e göre sürdürülebilirlik kavramı ise *"çevre değerlerinin ve doğal kaynaklarının savurganlığa yol açmayacak biçimde akılcı yöntemlerle, bugünkü ve gelecek kuşakların hak ve yararları da göz önünde bulundurularak kullanılması ilkesinden özveride bulunmaksızın ekonomik gelişmenin sağlanmasını amaçlayan çevreci bir dünya görüşüdür."* (aktaran Seçkin, 2018: 12). Sürdürülebilir kent kavramı, görmezden gelinen, ihmal edilen ve devre dışı bırakılan insan boyutuna bir çözüm getirmek; sınırlı olan mekânları, gürültü başta olmak üzere birçok kirliliğin oluşturmuş olduğu üzücü manzarayı kent sakinleri için en aza indirerek toplumsal sürdürülebilirliği hedeflemektedir (Gehl, 2019: 6-7). Sürdürülebilirlik olgusunun hedef aldığı belirli bir mekân bulunmamasıyla birlikte dünyadaki tüm mekânlarda çevre sorunlarının azaltılması ve çevre sisteminin korunması üzerine odaklanıldığı da bir gerçektir (Tosun, 2019: 3). Sürdürülebilir insan yerleşimleri arasında kentlerin ön plana çıkmasındaki temel sebep, günümüzde dünya nüfusunun yarıdan fazlasının kentlerde yaşamalarından ve çevreye verilen zararın en yoğun olduğu mekân

olmasından kaynaklıdır (Tosun, 2019: 4). Öncelikle kent tanımını yapmak sürdürülebilir kentleşme ile bağlantı kurabilmekte önem arz etmektedir. Kentleşmenin birçok açıdan açıklaması bulunmaktadır. Kentleşmeyi, farklı sebeplerle gerçekleşen köyden kente yönelen göç hareketleri, köy ve kasaba gibi küçük yerlerdeki nüfus yoğunluğunu azaltarak kent nüfus yoğunluğunu arttırması, emek gücünün tarımsal faaliyetler dışına kayması ile birlikte ekonomiyi değiştiren hem demografik hem de kültürel değişime sebep olan bir olgu olarak tanımlayabiliriz (Yılmaz ve Çitçi, 2011: 255). Ancak en genel anlamda kentleşme Keleş'e göre, "*Sanayileşme ve ekonomik gelişmeye koşut olarak kent sayısının artması ve bugünkü kentlerin büyümesi sonucunu doğuran, toplumsal yapısında artan oranda örgütlenme, işbölümü ve uzmanlaşma yaratan, insan davranış ve ilişkilerinde kentlere özgü değişikliklere yol açan bir nüfus birikim sürecidir*" (Keleş, 2017: 37). Küreselleşme ile birlikte kent ve kentleşme tanımları farklılaşmıştır. Artık uluslar değil kentler ön plandadır. Her zaman ön planda olan kentler daha da önemli hale gelmiştir. Küreselleşmenin etkisi ile kentler yeniden şekillenmiştir ve sermayenin merkezi olma vasfını üstlenmiştir. Kentsel mekân algısı ilgili toplumun gözünde yeniden şekillenmeye başlamıştır (İnce, 2019: 25). Yeniden şekillenen bu kent modellerini sürdürülebilir kent olarak adlandırabiliriz. Sürdürülebilir kent, insan hayatının nitelikli ve sağlıklı bir şekilde devamını sağlayan, ekonomik ve toplumsal mekanizmaları sekteye uğratmadan sistematik çalışan ve bunları gerçekleştirirken çevre ile dengeli olarak bütünleşebilen günümüz kentlerinden daha rasyonel olan kentlerdir (Altuntaş, 2012: 139). Castells'e (2000) göre bir kentin "*eğer üretim koşulları zaman içinde üreme koşullarını tahrip etmiyorsa*" o kent sürdürülebilir kent olarak tanımlanabileceği kabul edilmektedir (aktaran Süleymanlı, 2019: 5).

Kentsel sürdürülebilirliğin sağlanmasındaki temel amaç sanayileşmiş ülkelerin hızla büyümesine ve doğal kaynakları aşırı kullanmasına bağlı olarak büyüyen çevre sorunlarını azaltmak ve gelecek nesillerin yaşam hakkını güvence altına almaktır (Karataş ve Kılıç, 2017: 55).

Sürdürülebilir kentleşmeye yönelik yapılan atıflar incelendiğinde üç unsurun ön plana çıktığı görülmektedir (Bayram'dan aktaran Tosun, 2019: 36);

- Kentsel alanda yaşayan insanların kent ile ilişkilerinde, kentin ortak alanlarını kullanımlarında ve kamu hizmetlerinden faydalanmalarında yaşam kaliteleri arttırılmalıdır.

- Kentin bir yerleşim mekanı olarak kendi varlığını idame ettirebilme yetisi güçlendirilmelidir.

- Kentin çevresel değerlerinin taşıma kapasitelerinin üzerinde sarf edilmesi ile kaynakların kullanılmasında ve dönüştürülmelerinde süregelen üretim ve tüketim kalıpları sorgulanmalıdır.

Çarpık ve plansız kentleşme, sürdürülebilirlikten uzak bir şekilde enerji kaynaklarının kullanımı, doğal çevrenin idamesini engelleyecek şekilde çevreye zarar verilmesi, rasyonel olmayan finans yönetimi genel olarak sürdürülebilir kentleşmeyi engelleyici etmenler olarak kabul sayılmaktadır. Bu çerçevede sürdürülebilir kentleşmenin başlangıcında yer alan temel unsurun planlı arazi kullanımı olduğu açıktır (Erdoğan, 2016: 8). Genel olarak bu yeni kent kavramının belli başlı dayanakları şunlardır (Tosun, 2019: 67-68);

- Yaşam kalitesinin arttırılması,

- Gelişmede alternatiflerin varlığı,
- Yoksullukla mücadele,
- İstihdam ve beslenme sorunlarının çözümü, sağlıklı yaşam imkânı,
- Biyolojik çeşitlilik tabanının desteklenmesi ve geliştirilmesi,
- Teknolojik yapılanma,
- Nüfus artışının kontrol altına alınması,
- Yenilenebilir enerji kaynaklarının yaygınlaştırılması,
- Temiz ve içilebilir su kaynaklarının korunması,
- Kente dair risklerin bertaraf edilmesi,
- Kendi kendine yeterli kentler,
- Üretim ve tüketim kalıplarının değiştirilmesidir.

Wheeler'e göre, sürdürülebilirlik kapsamında ele alınan temel ilkelere uygun olarak sürdürülebilir kentleşme yaklaşımının aşağıda yer verilen temel hususları içermesi ve bu konularda kayda değer çalışmalar yapılması gerekmektedir (aktaran Tosun, 2019: 70):

- Büyümenin kontrol edilerek denetlenmesi ve arazilerin kullanımının planlaması,
- Kentsel planlama,
- Konut,
- Ulaşım,
- Çevre koruma,
- Enerji kullanımı,
- Yeşil mimari ve yapılaşma,
- Eşitlik ve çevresel adalet,
- Ekonomik gelişme,
- Nüfus.

Bu temel kavramlar göz önünde bulundurulduğunda, sürdürülebilir kentleşme gelecek nesiller için çevresel faktörleri korurken aynı zamanda daha adil bir kentsel gelişmeyi teşvik etmektedir. Bu bağlamda bahsi geçen ilkelere uygun kentsel gelişmeleri sağlayabilecek yapılar ise merkezi yapının desteği ile yerel bilgi ve tecrübeye sahip olan belediyelerin kendisidir.

2. SÜRDÜRÜLEBİLİR KENT KAVRAMI BAĞLAMINDA BELEDİYELERİN ROLÜ

Sanayileşme hareketlerinin arttırdığı nüfus ve bu nüfusun bilinçsiz tüketimi doğal kaynakların korunması ve sürdürülebilirliğin devam ettirilmesi için koordineli ve sorunun merkezinde yer alan yönetimleri gerekli kılmıştır. Gelecek nesiller için yaşam standartlarının en iyi seviyede kalabilmesi için gönüllü kuruluşların ve doğal dengeyi korumak için oluşturulan grupların üstünde bir gücü gerektirmektedir. Yüzyıllardır merkezi yönetim gücü, ulusal sınırlar ve devletin koşulsuz olarak bölünmezliği ve yetki paylaşımının en az olduğu süreç kendini küreselleşme ile birlikte yerel yönetimin

ellerine bırakmıştır. Ulus devletler yerlerini yükselen küresel kentlere bırakırken ve kentler cazibe merkezi haline gelmiştir. Yerel yönetimler, dünya genelinde önemli bir değişim rüzgârı içerisinde. Değişimde, ekonomik büyüme ile çevresel sürdürülebilirliğin nasıl sağlanacağı, doğal kaynakların ve yaşamın nasıl korunacağı, geçmişlerinden gelen değerli öğelerin nasıl kullanılacağı ve bunları gerçekleştirirken kent sakinlerinin kentin yönetiminde ve planlanmasında söz sahibi olabilmesi gibi sorulara yanıt vermek durumundadırlar (Varol, 2019: 4). Plansız ve çarpık kentleşme ile sanayileşme ve teknolojinin çevreye yönelen olumsuz etkileri, nüfus artışı ve çığ gibi büyüyen tüketim alışkanlıkları; birtakım toplumsal ve ekonomik sorunlarla birlikte doğal çevrenin geleceğini etkileyecek derecede olumsuz sonuçlara sebebiyet vermektedir (Ertan, 2019: 85). Modern ve gelişen dünyada kimseyi geride bırakmadan, herkesin ihtiyaç ve taleplerine yönelik hizmetlerin sürekli olarak karşılanabilmesi ancak yerel yönetimlerle mümkün olabilmektedir (BYKP 11, 2018: 1).

Hızla gelişen dünyada kentlerde yoğunlaşmanın artması, daha fazla insanın daha fazla tüketim yapması ve daha fazla hizmet beklemesi yerleşmenin ön plana çıkması ile sonuçlanmıştır. Teknolojik dünya diye tabir edebileceğimiz günümüzde, insanların ihtiyaçlarının çeşitlenmesi, küreselleşme, demokrasi algısındaki değişimler ve vatandaşların yerel seviyedeki gereksinimlerinin çoğalması vatandaşa en yakın yerel yönetim birimi olan belediyelerin önemini daha da arttırmıştır (Ulugöl, 2018: 18). Yerleşme ile ön plana çıkan idari kurumlar belediyeler olmuştur. Çünkü sınırlı bir alanda sınırlı insana hizmet sunan ve bunu daha etkili ve verimli şekilde yapmak için çabalayan bir yapı karşımıza çıkar. Bugün yerel yönetimler, halkın yönetime katılarak düşüncelerinin hayata geçirilmesini sağladığı aynı zamanda da yerel ihtiyaçların karşılandığı en önemli yapılardan birisidir (BYKP 11, 2018: 1). Yerel yönetimlerin öneminin artmasındaki bir başka sebep ise halka yakın olması ve hizmeti birebir ulaştırabilmesidir. Durum böyle olunca rekabet ile birlikte hizmetlerdeki kalite artış göstermiştir ve sosyal, ekolojik ve güncel gelişmeleri daha yakından takip eden belediyeler ortaya çıkmıştır. Aynı zamanda belediyecilikte başka bir boyut olan sosyal belediyecilik (Şataf, 2019) ile kaliteli hizmetin yanında o sınırlar dâhilinde ihtiyacı olan yaşlılar, kadınlar, çocuklar için eğitim, sağlık, barınma ve daha birçok hizmet sunumu yapılmaktadır. Yerel yönetim birimi olan belediyelerin gelişimi bir ülkenin gelişimi ile paralellik göstermektedir. Ülkede merkezi idarenin ulaşamadığı fakat bu yerlerde her an hizmete hazır olan belediyeler eğitim, adalet, sağlık, demokrasi gibi çekirdek hizmetler ve yaşanılan sınırın yaşam kalitesini atıracak çalışmalar ile gelişimi hızlandıracaktır.

Dünya nüfusu hızla artarken ve bu hızlı artış doğal kaynakları hızlı bir şekilde tüketirken yeni bir kavram olan sürdürülebilir kent kavramı ortaya çıkmıştır. Sürdürülebilir kentsel gelişme, gelecek kuşakların haklarını dikkate alan kentsel gelişmenin planlamasını zorunlu kılmaktadır. Bu doğrultuda, büyük kentler üzerindeki baskıların azaltılması yerel yönetimler seviyesinde sürdürülebilir kentsel gelişmenin teşvik edilmesi ve bu doğrultuda faaliyetlerinin ve uygulamalarının teşvik edilmesi gerekmektedir (Varol, 2019: 3). Sürdürülebilir insan yerleşimlerinin gerçekleştirilebilmesi sürdürülebilir kalkınmayı hedefleyen kent yönetimlerinin uyguladığı politikalarla bağlantılıdır (Kanbak, 2019: 240).

Gelecek kuşakların yaşama hakkını koruma altına almak isteyen bu kavramın tarihsel süreçte uluslararası kaynaklarda da dikkati çeken uygulayıcısının belediyeler olduğu görülmektedir. 1972 yılında İnsan ve Çevre Konferansı'nda çevreye olumsuz etkileri önlemek amacıyla “yerleşmelere ve kentlere planlar uygulanmalıdır” diyerek sürdürülebilir kentin ilk adımı atılmıştır. 1976 yılında ise Habitat-I Konferansı'nda yeterli konut, sağlıklı yerleşim ve insan onuruna yakışır gerekli hizmetlerin sağlanmasında yerel yönetimlerin rolüne vurgu yapılmıştır (Bozlağan, 2004: 231). 1987 tarihinde Brundtland Komisyon Raporu'nda kentsel konuların üzerinde özellikle yoğunlaşarak sürdürülebilir kentleşme ön plana çıkarılmıştır. Bu raporda nüfus artışı, bilinçsiz kentsel yayılma ve yoksulluk unsurlarının sürdürülebilir yaşam kalitesini olumsuz etkilediği tespit edilerek çözüm olarak yerel yönetimlerin güçlendirilmesi, dengeli nüfus politikalarının üretilmesi ve enerji etkinliğinin sağlanması önerilmiştir (Tugaç, 2018: 707).

Sürdürülebilir kentsel gelişmenin önemli belgelerinden bir diğeri ise Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı'dır. 1985 yılında imzaya açılan Şart, yerel halka katılım fırsatları vermeyi amaçlamıştır. Belediyeler etkin ve verimli hizmetler sunmasının yanında demokratik, siyasi ve idari kuruluşlar olarak da ön plana çıkmıştır ve vatandaşlara en yakın kamu idareleri olan yerel yönetimleri geliştirmek; siyasal, idari ve mali özerkliklerini güvence altına almak; Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı'nın temel hükümleri olarak belirlenmiştir (Solak, 2016: 197; Tosun, 2019: 49). Bu belgede yerel yönetimlerin hem planlama hem idari hem de mali kaynak olarak bağımsızlaştırılması ile hizmetlerin daha kaliteli olması ve gelecek kuşakların yaşam kalitesinin arttırılması hedeflenmiştir. Bu şekilde belediyelerin sürdürülebilir kent ile bağlantısı bir kez daha vurgulanmıştır. Sürdürülebilir kent mekânsal boyut (Tosun, 2019: 52) ile değerlendirilmektedir. Bu yerlerdeki yoğunlaşma yaşam standartlarını kötü etkileyeceği için kent yönetimi ve bu kentin sürdürülebilir kent tanımına uygun yönetilmesi önemlidir. Mekânsal boyutun en iyi şekilde yönetilmesi için bazı ilkelerin varlığı gerekir. Bu ilkelerden bazıları şöyledir; bölgesel uyumun desteklenmesi, kır-kent arasındaki ilişkinin geliştirilmesi, kendi sınırları dâhilinde yaşayan vatandaşlarının sosyal önceliklerini dikkate alırken çevresel korumayı da planlama dâhiline alan güçlü bir yerel yönetim oluşturulması, hizmetlere erişebilirliğin desteklenmesi, bilgiye erişimin gerçekleştirilmesi, geçmişten miras olarak günümüze ulaşan doğal kaynakların korunması ve enerji kaynaklarının geliştirilmesidir (Tosun, 2019: 52; Yazar, 2006: 13). Bu ilkeleri gerçekleştirebilecek ve kenti sürdürülebilir kent akışına sokabilecek yapı belediyelerdir.

Sürdürülebilir kent ve yerel yönetim yapısı olan belediyeler nihayetinde aynı hedef doğrultusunda kesişmektedir. Sürdürülebilir kent kavramı gelecek nesiller için doğal kaynakların israfını önlemeyi amaçlarken belediyeler de sorumlu oldukları coğrafi alanda halkın müşterek ihtiyaçlarını insan onuruna yakışır şekilde eşit ve kaliteli olarak sunmayı hedeflemektedir. Halka yakın olan belediyelerin sürdürülebilirlik kavramını benimsemesi ve bu kavram doğrultusunda politikalar yürütmesi gelecek nesillerin yaşam hakkının korunması için önem arz etmektedir.

3. MEZİTLİ BELEDİYESİ VE SÜRDÜRÜLEBİLİR KENT (DENEMELERİ) ÜZERİNE

Mezitli İlçesi Mersin iline bağlı beşinci büyük ilçedir. Bu çalışmada yenedünya düzeni ile birlikte değişen kent yönetimlerinin sürdürülebilir kent bağlamında şekillenmesi ve Mezitli Belediyesi'nde bunun nasıl gerçekleştiği incelenmektedir.

Önceki bölümlerde de bahsedildiği gibi dünyada kentsel nüfus hızla artmaktadır. Hızla artan bu nüfus neticesinde kentsel alanlar hızla genişlemişler, cazibe merkezi haline gelen kentler göç almaya başlamışlardır. Bunun sonucunda da tüketim alışkanlıkları değişmiş ve doğaya, doğal kaynaklara zarar verecek bir yaşam stili benimsenmiştir. Bu durum çevrenin taşıma kapasitesini aşmış ve geri dönülemez bir sona doğru yönelme başlamıştır. Bunun farkına varan uluslar, yönetimler ve hükümetler zararı azaltmak için yeni bir kavram ortaya atmışlardır. Sürdürülebilirlik kavramı ekonomide, tarımda ve enerjide kullanıldığı gibi kent için de kullanılmaya başlanmıştır. İnsan onuruna yaraşır planlı bir mekânın oluşturulması ve bunları yaparken doğal kaynakları korumanın önemine vurgu yapılmıştır. Dünya üzerinde birçok kent yönetimi bu kavram ve gereklilikleri kent planlarında uygularken, Türkiye'de de bu kavramı vizyon ve misyon edinen kent yönetimi mevcuttur. Bundan ötürü sürdürülebilir kent ilkelerini benimseyen ve bu yönde adımlar atan Mezitli Belediyesi bu çalışmada incelenecektir.

3.1. Sürdürülebilir Kent ve Yaşam Kalitesi

İlk olarak sürdürülebilir kent kavramının yaşam kalitesi başlığı altında olan hoşnutluk ve mutluluk kavramı değerlendirilmelidir. Her ne kadar tüm yaşam koşullarının ileri düzeyde iyi ve yüksek standartlara sahip olması insanları mutlu etse bile tek başına yeterli değildir. Bir kentin kentlilere sunduğu kentsel mekânlar onların ihtiyaçlarını karşılayabildiği, kentsel hizmetlere erişmede kentli halkını gözettiği, çalışma, eğitim, dış mekân aktivitelerine önem verdiği ölçüde sürdürülebilirdir. Yaşam, iş, aile, çevre gibi herhangi bir alanla ilgili memnuniyet bireyin yaşam kalitesini etkilemektedir (Yavuzçehre ve Torlak, 2006: 194). Mezitli Belediyesi'nin mutlu insan ve yaşamdan hoşnut olan vatandaşlarının sürdürülebilir kent idealini gerçekleştirebileceğine inandığı için bu yönde birçok adım attığı gözlemlenmektedir. Nitekim bu hususlara adı geçen belediyenin Stratejik Planında oldukça ayrıntılı olarak rastlanılmaktadır.

“İnsan mutluluğunu hedef alan bir anlayışla hizmet veren Mezitli Belediyesi vatandaşların sosyal ve kültürel ihtiyaç ve beklentilerini karşılamak ‘Mutlu Kent Mezitli’ yaratabilmek için önemli çalışmalara imza atmış ve atmaktadır. Mezitli İlçesi’ndeki sosyal ve kültürel etkinliklerin büyük bir bölümü Mezitli Belediyesi tarafından düzenlenmekte olup; hizmetler çocuklar, gençler, yetişkinler ve 65 yaş üstü yaşlıların ihtiyaç ve beklentilerine göre sunulmaktadır.” (Mezitli Belediyesi Stratejik Plan, 2020-2024: 22).

Kentsel yaşam kalitesinin yüksek olduğu mekânlarda vatandaşların yaşamlarından ve çevrelerinden hoşnut oldukları, bunun neticesinde de üretken ve verimli bireylerin diğer kentlere nazaran sayıca fazla olduğu bilinmektedir (Yavuzçehre ve Torlak, 2006: 195). Öte yandan kentlerdeki yaşam kalitesinin vatandaşlar tarafından gerek diğer kentlerle gerekse de geçmişle mukayese edilmesi de özellikle karar alıcı mekanizmalar ile plancılar için önem arz etmektedir (Yavuzçehre ve Torlak, 2006: 195). Bunun önemine Mezitli Belediyesi 2018 Faaliyet Raporunda yer vermiştir. Vizyonunda Mezitli’yi yaşam kalitesi yüksek ve sürdürülebilir bir kent yapan, mutlu, saygın ve örnek bir belediye yapmak olduğunu belirtmiştir.

3.2. Sürdürülebilir Kent ve Sağlıklı Nüfus

Sürdürülebilir kent bağlamında psikolojik olarak değerlendirilebilecek bir başka ölçüt ise sağlık hizmetidir. Sağlıklı her vatandaş, üretimde ve verimli bir kent oluşumunda etkin olabilecektir. Sürdürülebilir kent kavramında bunu konumlandıracağımız temel ise sağlıklı bir çevre ve doğal kaynakların temizliği ve ulaşılabilirliği olacaktır. Vatandaşlara sağlık konusunda bilinç kazandırarak bu farkındalığın yüksek düzeyde kalması için Mezitli Belediyesi’nin çeşitli kurum ve kuruluşlarla kampanyalar, eğitimler, seminerler ve benzeri etkinlikler düzenlediği görülmektedir (Erdal, 2017: 15).

Yaşam kalitesi sadece fiziksel sağlık olarak algılanacak bir kavram değildir ve olmamalıdır. Çünkü sürekli değişim ve gelişim içinde olan dünya ve kentler beraberinde yenilik ve alışkanlıkların değişimini gerektirmektedir. Bu bazen insanlarda sosyal uyumsuzluk ve bazen psikolojik bir çöküntü meydana getirebilmektedir. Dünya Sağlık Örgütü yaşam kalitesini; *“bireylerin içinde yaşadıkları kültür ve değerler sistemindeki kendi yaşam algıları”* şeklinde tanımlamıştır. Bu temel tanımdan da hareketle yaşam kalitesi, *“belirli yaşam koşullarında bireysel tatmini etkileyen rahatsızlıkların bedensel, ruhsal ve sosyal etkilerine günlük yaşamda verilen bireysel yanıt”* olarak da tanımlanabilir (Erdal, 2017: 16). Nitekim Mezitli’de yaşayan insanların bu duruma orta ölçekte uyum sağladığı gözlenmiştir.

3.3. Sürdürülebilir Kent ve Kadınların Ekonomideki Yeri

Bir kentin kadınlarının çağdaş, katılımcı ve üretici olması demek o kentin hızla sürdürülebilir kalkınmayı sağlayacağı anlamına gelmektedir. Bir toplumun bilinçli, eğitilmiş ve üretici olmasının geçerli sebeplerinden biri kadının bu yolda rol model olmasından geçmektedir. Kadın üretici olursa çocukları ve sonraki nesillerde üretici olur. Mezitli belediyesi kendi kendine yeten ve üretici kent alanında en büyük başarısını elde etmiş bulunmaktadır. Kadın Üretici Pazarı projesiyle birçok kadına ürettiğiyle istihdam kapısı olmayı ve devamını teşvik etmeyi amaçlamıştır. Bu amacı ile Çin’de düzenlenen ve Uluslararası yarışma olan 213 şehirden 313 başvurunun yapıldığı bu platformda bu proje ile Guangzhou Kentsel İnovasyon Ödüllerinde birinci olmuştur. Yine sürdürülebilir kent kavramıyla ilişkili olan başarıyı da başarısızlığı da birlikte paylaşan bir yönetim bu ödülü üretici kadınlarla paylaşmıştır (Mezitli Belediyesi, 2018).

Sürdürülebilir kentin bir başka kavramı teknolojiye uyumlu, yeniliğe açık bir yönetimin varlığıdır. Bu kavram çerçevesinde geliştirilen kentler israfı önleyecek ve doğal kaynakların korunmasını sağlayacaktır. Mezitli Belediyesi 2018 Stratejik Planı'nda sekizinci stratejik amacında “teknolojiyi kullanan belediye” başlığını oluşturarak güncel teknolojiyi verimli olarak kullanan belediye olarak kendisini tanımlamıştır. Bununla birlikte Mezitli Belediyesi kaynak israfının önüne geçmek, hizmet üretimine hız kazandırmak ve daha çok vatandaşa ulaşmak, belediye çalışanı ve kullanıcılarına bu yönde eğitim vererek teknolojiden uzak birimin kalmamasını sağlamak, arşiv sistemini dijital hale getirerek kâğıt kullanma ve ağaç kesilmesinin önüne geçmek ve vatandaş ilişkilerinin teknoloji üzerinden geliştirilmesi yönünde çaba sarf ettiği görülmüştür. Nitekim etkin belediye yönetimi ile bilinçli vatandaşların sayısı artmakta ve bu süreçte teknolojiyi etkili bir biçimde kullanmak kentlerin sürdürülebilirliğini de hızlandırmaktadır. Bu stratejik planın bir örneği yine Mezitli Belediyesi'nin projelerinden biri olan Kadın Üretici Pazarı'dır. Hayata geçirilen söz konusu proje ile girişimci kadınlar desteklenmekte böylece gelişen ve değişen dünya paradigmasında bu sürece uyum sağlayabilen kadın girişimci kitlesi oluşturularak e-ticaret, dijital teknoloji kullanımı ve sosyal medya eğitimleri katılımcılara verilmektedir. Bu hususta Belediye Başkanı söz konusu konuda şu demeci vermiştir.

“Geçtiğimiz yıl ilkini gerçekleştirdiğimiz projemizde oldukça başarılı sonuç aldık. Özellikle artık dünya çapında bilinir hale gelen ve farklı yerlerde uygulamaya konulan Kadın Üretici Pazarlarımızın yanı sıra üreten kadınlarımızın özellikle pazarlama alanında teknolojiden de yararlanmaya başladı. Şu anda ürünleri dünyanın her yerine satabiliyorlar. Rotary kulüplerimizle birlikte başlattığımız eğitim projesi ile kadınlarımızı bilgisayar desteğiyle ürünlerini tüm dünyaya pazarlamayı öğrendiler. Kadınlarımız, evlerinde ya da bahçelerinde ürünlerini dünyaya pazarlayabiliyorlar. İkinci etap çalışmamızda daha fazla kadının dijital pazarlamayı öğrenerek çok önemli başarılarla imza atacağından kuşku yok.”
(Mersin Ses, 2021).

3.4. Sürdürülebilir Kent ile Yeşil Mimari ve Yapılaşma

Sürdürülebilir kentin en önemli ilkesi planlı ve düzenli kentleşmedir. Yeterli konutun çevresel düzene zarar vermeden oluşturulması başarılı bir belediyenin ilk hedefidir. Aynı zamanda tarihi dokuyu bu planlama çerçevesinde korumak da önem taşımaktadır. Mezitli Belediyesi bu çevresel düzenleme içerisinde anılan kavrama oldukça önem vermektedir. Stratejik Planda çevresel düzen planlarının yapılması, tarihi ve kültürel miras niteliğindeki binaların korunması, yapıların ruhsata bağlanması ve kaçak olarak yapılan binaların yıkılması, planlama faaliyetlerinin yenilikçi teknolojiye ve sürdürülebilir kent kavramına uygun olarak yapılması anılan belediyenin ve yönetiminin bahsettiğimiz değerlere verdiği önemi göstermektedir. Kentsel mekânlarda çevresel duyarlılık gösteren Mezitli Belediyesi 2021'in Ocak ayında gerçekleşen toplantıda da aynı duyarlılığını göstermiştir.

“Mersin Büyükşehir Belediye Meclisi’nin ocak ayı toplantısında Mezitli Uygulama İmar Planıyla ilgili görüşmede Mezitli Belediye Başkanı Neşet Tarhan’ın duyarlı yaklaşımı oluşacak rantın önünü kesti. Plana yapılan itirazlarla ilgili görüşmeler sırasında söz alarak Mezitli Fatih Mahallesi 1913 parselle ilgili konuya duyarlılık isteyen Başkan Tarhan, ‘park ve yeşil alan’ olarak işaretli denize sıfır Adnan Menderes Bulvarına cephe parselin ticaret + konut alanına dönüşmesini engelledi.” (Mersin Ses, 2021).

3.5. Sürdürülebilir Kent ve Çevrenin Korunması

Aynı şekilde söz konusu kentsel planlama çerçevesinde sosyal aktivite alanlarının da öneminin büyük olduğu açıktır. Yapılan anketlerin sonucuna göre Mezitli’deki açık ve yeşil alanlardan %43,75 oranında pasif dinlenme aktiviteleri için, %37,5 oranında ise yürüme, yüzme ve bisiklete binme gibi aktif rekreatif faaliyetler için faydalandığı sonucuna ulaşılmıştır (Erdal, 2017: 21). Sosyal alan ile sürdürülebilirlik kavramına destek çıkmak amacıyla Mezitli Belediyesi Başkanı çevre kirliliğinin ve şehrin olumsuz etkilerini en aza indirebilmek adına bisiklet kullanımını teşvik etmektedir.

“Şehrin olumsuz etkilerini azaltacak en önemli ulaşım aracı bisiklet ve işe bisikletle gitmenin bireye ve kente sağladığı birçok fayda var. Çevrenin kirlenmesi, trafiğin yarattığı stresin azaltılması, karbon monoksit gazının düşürülmesi ve daha da önemlisi spor yaparak vücudumuzun hareket ihtiyacını karşılaması nedeniyle Mezitli’de bisiklet kullanımını artırmak istiyoruz. Mezitli Belediyesi olarak bu konuda çok önemli projeler geliştirdik. Sağlık Bakanlığımızla birlikte bin 350 bisiklet dağıttık. Yaklaşık 20 kilometre farklı bölgelerde bisiklet yolları yaptık. İnsanları teşvik edebilmek adına bisiklet kullanma etkinlikleri düzenledik. Bugün de İşe Bisikletle Gitme Günü.” (Mersin Ses, 2021).

3.6. Sürdürülebilir Kent ve Yönetişim

Sürdürülebilir kent kavramının en önemli ögesi sürdürülebilir yönetim kavramının benimsenmesi ile birlikte şeffaflık, açıklık, hesap verilebilirlik, katılımcılık, etkinlik, hukuka bağlılık ve toplumsal sorumluluk (Tosun, 2019: 120) Mezitli Belediyesi’nin oldukça duyarlı olduğu bir husustur. Bunun en net örneği anılan belediyenin bu hususta gelir gider tablosu oluşturarak gelen gelirleri ve yapılan harcamaları vatandaşlara şeffaf bir şekilde sunmasıdır. Mersin’in merkez ilçesi Mezitli Belediyesinden yapılan açıklamaya göre, belediyenin şeffaf yönetim anlayışının örneklerinden birisi olan ışıklı LED vatandaşların yoğun kullandığı alanlarda ve trafiğin yoğun olduğu cadde kenarlarında bulunuyor (Mersin Ses, 2020). Bu panolarda vergi giderleri, İller Bankası payı, kira ve hizmet ile diğer gelirler, personel, işçi, memur giderleri ve diğer yatırım giderleri yer almaktadır.

Kaliteli yaşam ve insan onuruna yaraşır bir hayat sürmenin sürdürülebilir kent kavramının temelini oluşturduğunu belirtmiştik. Yeterli konut sağlanması, sosyal alanların yeterliliği, yeşil alanlara

daha fazla ulaşabilme imkânı yanında içilebilir su kaynağına ulaşabilme de bu kavram için önemlidir. Berdan Barajı'ndan vatandaşlara ulaştırılan içme suyu ihtiyacın karşılanmasında önemli bir paya sahiptir.

Sürdürülebilir kent ile amaçlanan insan yerleşimlerinin ve doğa unsurlarının birbirine zarar vermeden bir bütün içinde var olmasıdır. Mezitli Belediyesi'nin hizmetlerinden biri bu amaca uygun olarak yürütülmektedir: Doğaya ve insana zarar veren kimyasal yöntemlerle sivrisinek sorunu ile baş etmek yerine, bölgeye fesleğen ekilerek bitkisel çözümler uygulanmıştır. Böylelikle belediye yönetimi, sürdürülebilir kent kavramı doğrultusunda önemli bir aşama kaydetmiştir.

SONUÇ

Sürdürülebilir kent kavramının özünde gelecek nesillerin hak ettiği bir dünyayı koruma altına almak ve bunu ileri düzeye taşımak vardır. Nitekim hızla artan nüfusun yarattığı tahribat daha fazla görmezden gelinip sırt çevrilebilecek boyutu aşmıştır. Sürdürülebilir kent kavramı tarihsel süreç içerisinde her ne kadar yeni olsa da çevresel sorunların gün geçtikçe büyümesini engellemek için önemli bir çözüm yolu olmuştur. Doğanın, temiz havanın, temiz suyun ve temiz çevrenin hızla kirlenmesinin yanında çok fazla sayıda insanın temel gereksinimlerden bile yoksun kalması hem nitelikli bir çözümü hem de nitelikli bir yönetimi gerekli kılmaktadır. Kentlerin dinamik yapısından ötürü yeniliklerin artması ile beraber sistemsal sorunların ve kente yansıyan aksaklıkların yaygınlaşması muhtemeldir. Bu nedenle kentsel alanlarda vuku bulan kentsel ve çevresel sorunların giderilmesinde merkezden alınacak tedbirlere ek olarak, yerel yönetiminin ve halkının tecrübesi ve müdahalesi ile sürdürülebilir kentlerin inşasının daha rasyonel olacağı değerlendirilmektedir. Bu süreçte yerel yönetiminin ve halkının sürdürülebilir kent kavramı ile oluşturacağı müdahale ve çözüm listesi ile sadece günümüz dünyasını değil gelecek nesillerin yaşam mecraları da garanti altına alınacaktır. Anılan bu kavramın daha küçük birimler olan kentlerde uygulamaya konulması ve sistemsal hale getirme çabaları belediyelerin özverisi ve desteği ile amacına ulaşabilecektir.

Doğal düzeninin yok olması demek insanlığın yok olması demektir. Bu yüzden ulaşılmış olan modern yaşamı sürdürürken doğal yaşamın tahribatını ve doğal kaynakların tükenmesini de önlemek temel hedef olmuştur. Başka bir deyişle modern yaşamın nimetlerinden yararlanırken doğayı da saygıyla selamlamak, onu korumak elzem bir hal almıştır. İlk başta bakıldığında gelinen aşama More'un Ütopyası gibi hayal, Callenbach'ın Ekotopyası gibi isyanın ve eylemin birleşimi gibi gözükebilir. Fakat hayaller eyleme dönüştürülmek için var olmuştur. Sürdürülebilir kent kavramı aslında yeni bir amaç değildir. Aksine zaman zaman insanlığın ve kentin sorunlarına yanıt bulmak için gündeme gelmiş ve farklı dönemlerde kullandığı araçları farklı olmuştur. Kimi dönemde edebi eser, kimi dönemde müktehirlerin fikir hocası, kimi dönemde isyanlar ve devrimler olarak karşımıza çıkmıştır. 21. yüzyılda ise karşımıza bu fikri eyleme dökmek için ulus üstü oluşumlar, devletler ve oldukça çok sayıda yerel yönetim birimleri karşımıza çıkmaktadır. Türkiye'de de yerel yönetimler içerisinde belediyeler arasında bir uyum bulunmamakla beraber kimi belediyelerin sürdürülebilir kentlerin inşası ve idamesi konusunda

hassasiyet gösterdiği görülmektedir. Bu makale kapsamında da kayda değer çalışmalar ürettiği gözlemlenen Mezitli Belediyesi'nin sürdürülebilir kent kavramına yaklaşımı irdelenmiştir. Mezitli Belediyesi kendini sürekli geliştirme çabasında olan, mutlu bir kent oluşturmayı hedefleyen ve yeniliklere açık olan bir yerel yönetim birimi olarak değerlendirilmektedir.

Anılan belediyenin stratejik dokümanları ile faaliyetleri incelendiğinde sürdürülebilir kent olma noktasında önemli çalışmalar yapıldığı fakat sürecin henüz devam ettiği de görülmektedir. Nitekim anılan belediye özellikle kentsel planlamaya önem vermekte, bu yönde çalışmalarına hız kazandırmaktadır. Yenilikçi istihdama öncülük etmesi, başarısını paylaşması, kadına değer vermesi ise eylemler arasında dikkat çeken faaliyetler olarak değerlendirilmektedir. Sosyal ve sanatsal aktivitelere verdiği önem ile kültürel etkinliklerin birçoğu Mezitli Belediyesi aracılığıyla gerçekleştirilmektedir. Sağlık hizmetleri ile nüfus hareketliliğinin dengeye oturtulması sağlanırsa sürdürülebilir kent yönünde çalışmalar hızını daha da arttıracaktır. Aynı zamanda yenilikçi kent projelerinin geliştirilip hayata geçirilmesi yönünde çalışmalar yapılması ve bunun gibi çalışmaların teşvik edilmesi hem Mezitli Belediyesi hem de diğer gelişmekte olan belediyeler için önem arz etmektedir.

Mezitli Belediyesi'nin çalışmaları sürdürülebilir kent ilkeleri çerçevesinde incelenip değerlendirildiğinde sürdürülebilir kentler arasında sayılmayı hak ettiği görülmektedir. Özellikle yaşam kalitesinin artırılması, vatandaşlar özelinde yaratılan bilinç ve hassasiyetin idame ettirilmesi, çevrenin korunması ve bu görevin vatandaşlarca da üstlenilmesi, teknolojinin kullanılarak kadınlar lehine üretim sürecinin desteklenmesi, kente dair risklerin değerlendirilerek bertaraf için çalışmalar yürütülmesi, üretim ve tüketim kalıplarının kent ve çevre lehine değiştirilmesine yönelik aksiyonlar alınması açısından belediyenin çalışmaları kayda değer görülmüştür. Mezitli halkının ve yönetiminin bu konuda her ne kadar uzun bir yolu olsa da anılan hedefler için çalışmaların yapılması, bu çalışmalar neticesinde de önemli gelişmelerin kaydedilmesinin geleceğe dair sürdürülebilir bir kent inşası için umut verdiği değerlendirilmektedir.

KAYNAKÇA

- Altuntaş, A. (2012). Sürdürülebilir toplumlar ve metropollerin baskılarından kurtulmak için alternatif bir yol: Sürdürülebilir kentler. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9(17), 135-148.
- Bozlağan, R. (2004). Birleşmiş millet uygulamaları ve yerel yönetimler. *Öneri Dergisi*, 6(22), 229-235. doi: 10.14783/maruoneri.678806
- BYKP 11, T.C. Kalkınma Bakanlığı (2018).“Yerel yönetimler ve hizmet kalitesi özel ihtisas komisyonu raporu”, <https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2020/04/YerelYonetimlerOzellhtisasKomisyonuRaporu.pdf>.
- Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Kırsal ve kentsel nüfus oranı, Erişim Tarihi: 20.04.2021, <https://cevreselgostergeler.csb.gov.tr/kentsel---kirsal-nufus-orani-i-85670>.
- Erdal, H. B. L. (2017). Mezitli Kent Sağlık Profili, Mersin Üniversitesi ve Mezitli Belediyesi.
- Erdinç, S. (2016).Avrupa Birliği'nde sürdürülebilir kentleşme: Türkiye'ye yansımaları. Yüksek lisans tezi, Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aydın.
- Ertan, K. (2019). Kentsel yaşam kalitesi ve ütopyalar. *Kent ve Çevre Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 83-103.
- Gehl, J. (2019). *İnsan için kentler*. (Çev. Erdem Erten). İstanbul: Koç Üniversitesi Yayınları.

- İnce, V. D. (2019). Avrupa Birliği'ne giriş sürecinin Türkiye'nin kentleşme ve çevre politikalarına etkileri. Yüksek lisans tezi, Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Manisa.
- Kanbak, A. (2019). Geçmişten geleceğe sürdürülebilir kent. Ö. Sezer, A. Kayan (Ed.). *Kent Tartışmaları ve Yeni Yaklaşımlar* içinde (ss. 240-276). Ankara: Orion Kitapevi.
- Karataş, A. ve Kılıç, S. (2017). Sürdürülebilir kentsel gelişme ve yeşil alanlar. *İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, 26(2), 53-78.
- Keleş, R. (2017). *Kentleşme politikası*, Ankara: İmge Kitabevi.
- Mezitli Belediyesi (2020). 2020-2024 Stratejik plan.
- Mezitli Belediyesi, (2018). 2018 Yılı faaliyet raporu.
- Mezitli Belediyesi (2018). <https://www.mezitli.bel.tr/haberler/oku/mezitli-belediyesi-dunya-sampiyonu>, Erişim Tarihi: 24.05.2020.
- Mezitli Belediyesi (2021). <http://www.sesmersin.com/haber/1306/baskan-tarhanin-duyarlilik-mezitlide-buyuk-bir-ranti-engelledi.html> Erişim Tarihi: 28.03.2021.
- Mezitli Belediyesi (2021). <http://www.sesmersin.com/haber/1184/girisimci-kadinlarin-dijitallesmesi-egitiminde-ikinci-etap-basladi.html> Erişim tarihi: 28.03.2021.
- Mezitli Belediyesi (2021). <http://www.sesmersin.com/haber/1564/turkiye-icin-ozel-baskan-tarhan-icin-siradan-bir-gun.html> Erişim tarihi: 28.03.2021.
- Mezitli Belediyesi (2020). <http://www.sesmersin.com/haber/1041/mezitli-belediyesinin-gelir-gider-tablosu-isikli-panolarda-kesintisiz-yayinlaniyor.html> Erişim tarihi: 28.03.2021.
- Seçkin, G. (2018). Sürdürülebilir kentleşme bağlamında eko-kent önerisi: Kayseri Gesi örneği. Yüksek lisans tezi, Bartın Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Bartın.
- Solak, S. G. (2016). Uluslararası belgelerde yerel demokrasi ve katılım. *Journal of Social and Humanities Sciences Research (JSHSR)*, 3(7) , 197-209.
- Süleymanlı, H. (2019).Sürdürülebilir kent yönetimi ve akıllı kent uygulamaları. Yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Şataf, C. (2019). Türkiye'de sosyal belediyeçilik faaliyetleri çerçevesinde Antalya Büyükşehir Belediyesi örneği. *Ekonomi Bilimleri Dergisi*, 11(1), 1-23.
- Tosun, E.K. (2019). *Sürdürülebilir kentleşme; Kent modelleri üzerine bir inceleme*. Bursa: Dora Yayınevi.
- Tugaç, Ç. (2018). Uluslararası sürdürülebilir kent ölçütleri bağlamında Türkiye için bir değerlendirme. *Kent Akademisi*, 11 (4), 703-740.
- TÜİK, 2021. <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Adrese-Dayali-Nufus-Kayit-Sistemi-SonucLari-2020> Erişim tarihi: 19.04. 2021.
- Ulugöl, S. (2018). Belediye hizmetlerinde vatandaş odaklı yönetim anlayışı çerçevesinde katılımcı bütçe: Nilüfer Belediyesi örneği. Yüksek lisans tezi, Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale.
- Varol, T. (2019). Sürdürülebilir kentsel gelişme bağlamında katılımcılık: Gaziantep Büyükşehir Belediyesi örneği. Yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Üniversitesi, Ankara.
- Yanarella, E. J. ve Levine, R. (1992). Sürdürülebilir Şehirler Manifestosu: Bahane, Metin ve Metin Sonrası, Yapılı Çevre, 18(4), 301-313.
- Yazar, K. H. (2006). Sürdürülebilir kentsel gelişme çerçevesinde orta ölçekli kentlere dönük kent planlama yöntem önerisi, Doktora tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Yavuzçehre, P. S. ve Torlak, S.E. (2006). Kentsel yaşam kalitesi ve belediyeler: Denizli Karşıyaka Mahallesi örneği. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2(4), 184-207.
- Yılmaz, E. ve Çitçi, S. (2011). Kentlerin ortaya çıkışı ve sosyo-politik açıdan Türkiye'de kentleşme dönemleri. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(35), 252-267.